

Posudek oponenta JUDr. PhDr. Petra Mlsny, Ph.D. na diplomovou práci Jakuba Valenty „Financování politických stran – právní úprava, kontrola, transparentnost“

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou financování politických stran a úvahami *de lege ferenda* možného řešení v budoucnosti. Diplomová práce je založena na pokusu o analýzu stávající právní úpravy, jakož i judikatury, zejména Ústavního soudu, týkající se financování politických stran v České republice.

Po formální stránce předložená diplomová práce splňuje předpoklady kladené na tento druh kvalifikačních prací (práce má dostatečný rozsah, abstrakt v cizím jazyce, souhrnný přehled literatury, prohlášení o autorství předložené práce apod.). Pokud jde o jazykovou stránku předložené práce, tak musím konstatovat, že práce nebyla podrobena dostatečné jazykové korektuře a zejména v oblasti psaní velkých a malých písmen je práce napsaná velmi volně (na některých místech jsou uváděny názvy ústavních orgánů s velkými počátečními písmeny, na některých místech s malými počátečními písmeny, např. vláda, Poslanecká sněmovna; na s. 40 správně Nejvyšší kontrolní úřad, nikoliv Národní kontrolní úřad atd.).

Byť se předložená práce týká financování politických stran, nepodává autor přesvědčivou definici politické strany, zejména pokud jde o jejich účast na volebním procesu nebo jejich politického života. Pokud autor nenašel takovou doktrinární definici v české literatuře nebo judikatuře, lze odkázat na zahraniční judikaturu, která je v ČR dostupná; viz např. BVerfGE 1, 228; BVerfGE 7, 103; BVerfGE 5, 82; BVerfGE 14, 137 BVerfGE 4, 383 atd.). Obecně si dovoluji konstatovat, že analýza relevantní judikatury není v předložené práci dostatečná, autor například zcela opominul před lety hojně zmiňovaný spor týkající se výkladu financování politického sdružení, jež nebylo výslovně označeno za politickou stranu či politické hnutí jednalo se o Evropské demokraty, jimž odmítalo ministerstvo financí vyplatit příspěvek za mandáty krajských zastupitelů. V dané věci jsou k dispozici rozsudky jak krajského soudu, Nejvyššího soudu, tak i Ústavního soudu. Tématu předložené práce se tato problematika dotýká, proto bych očekával, že se jí autor alespoň okrajově dotkne. V tomto ohledu považuji za zcela zbytnou kapitolu 2.1. Právo politických stran, zejména pokud se autor nezabývá skutečně právem politického sdružování, ale obecným popisem vývoje politických stran povrchního politologického rázu.

To, co diplomové práci vytýkám, jsou floskule, jimiž je práce prodchnuta a které nepatří do odborné literatury, ale spíše publicistiky, lépe řečeno pokud je chtěl autor použít, měl by se opírat o nějaká fakta či dostupná data (např. na s. 2 zmínka o korupčním potenciálu politických stran a o tom, že jej politické strany naplňují). Domnívám se, že kritika fungování politických stran je na místě, nicméně měla by se opírat i o komparativní srovnání (politické skandály ve Francii, financování volebních kampaní v Německu a ve Francii, politická praxe rotací strany Zelených v Německu v 80. letech 20. století atd.).

Autor nedostatečně odlišuje financování politických stran a financování volebních kampaní, toto nelze zaměňovat. Předpokládal bych, že se autor zaměří alespoň rámcově na zhodnocení financování volební kampaně v prezidentských volbách v roce 2013, zejména když se jedná o první pokus v ČR stanovit finanční rámec volební kampani. Toto je v práci zmíněno velmi okrajově. Co autor shledává na stávající úpravě v zákoně o volbě prezidenta republiky pozitivního a co negativního?

Diplomová práce je založena na deskriptivním popisu stávající právní úpravy, postrádám mimo několika málo zmínek návrh na pozitivní řešení. Základní otázku, kterou je třeba v souvislosti s financováním politických stran zodpovědět, je otázka, komu náleží finanční prostředky. Pokud by autor konstatoval, že politické straně, jak by se například vypořádal s liberální námitkou, že soukromé prostředky politického sdružení by klidně mohly být mimo jakoukoli kontrolu? Postrádám praktické příklady financování politických stran, jakož i reflexi aktuálního vývoje, zejména pokud je z práce zřejmé, že její část byla napsána v první polovině roku 2012 a práce jako taková dokončena až v první polovině roku 2013. V důsledku toho se autor vůbec nevypořádal s aktuálním stavem, jenž je pro práci zcela zásadní. Na s. 61 an. autor analyzuje návrh zákona o kontrole financování politických stran, který nahlédl na stránkách Ministerstva vnitra dne 29. dubna 2012, aniž by se v práci jakkoliv zmínil o tom, že tento návrh zákona nikdy nebyl předložen do parlamentního legislativního procesu. Odkazuji autora na sněmovní tisk 995 (novela zákona o sdružování v politických stranách), tento návrh byl oficiálně uveřejněn na stránkách Poslanecké sněmovny dne 23. dubna 2013, autor diplomové práce uvádí, že text práce vychází ze stavu ke dni 22. dubna 2013, což by pro autora mohlo působit jako dobré alibi, aby se vyhnul analýze tohoto návrhu zákona, pokud by ovšem v diplomové práci nebylo podepsáno autorem prohlášení až dne 7. května 2013, což na mě působí dojmem účelového vyhnutí se popisu aktuálního návrhu zákona, který chce změnit stávající model financování politických stran v ČR, ačkoliv diplomová práce byla evidentně finalizována později, tj. po datu, ke kterému autor uvádí, že

byla diplomová práce vypracována. Část diplomové práce na s. 61-66 je zcela neaktuální a zároveň je překvapující, že autor tento text návrhu zákona nahlédl více než rok před tím, že dokončil diplomovou práci, což ve mně vyvolává dojem neprofesionálního uchopení tématu a ze všech obecných úvah o tom, jak by měl být stávající model financování politických stran upraven, se stává soubor zcela mimoběžných analýz k neaktuální navrhované právní úpravě nepůsobících příliš věrohodně.

Závěr: Na základě výše uvedeného hodnotím diplomovou práci Jakuba Valenty „Financování politických stran – právní úprava, kontrola, transparentnost“ nanejvýše jako **d o b r o u.**

V Praze dne 17. června 2013

JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.